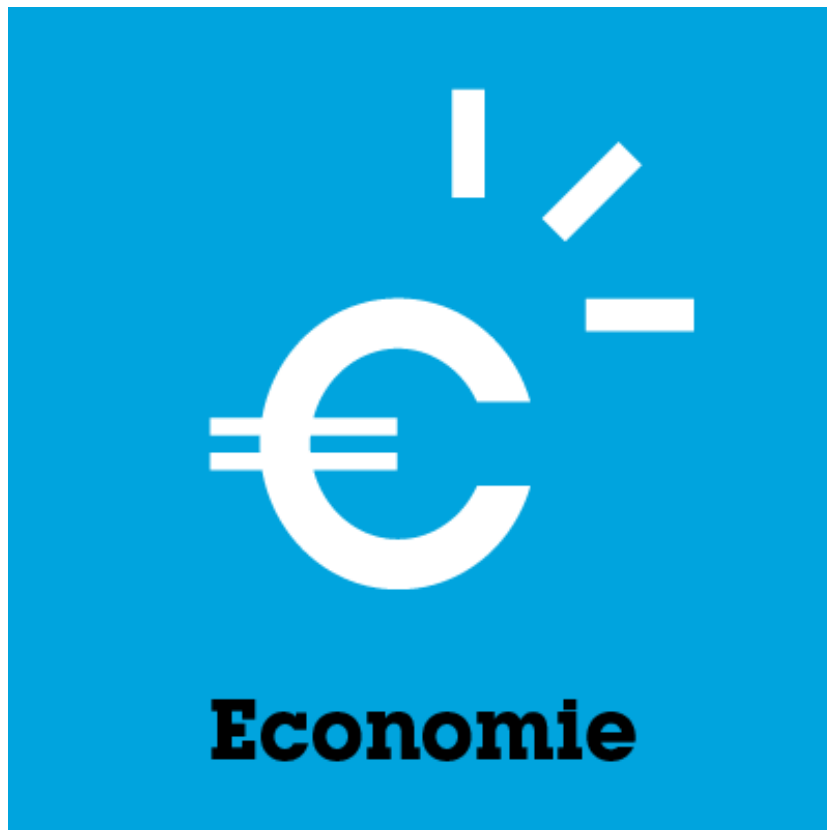

Antwoorden Oefenvragen

VMBO KB

Examenjaar 2026-2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Consumptie	5
1.1 Behoeften	5
1. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 13	5
2. Economie VMBO KB 2017, tijdvak 1, vraag 1	6
3. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 28	7
4. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 22	8
1.2 Consumentengedrag	9
5. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 18	9
6. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 1, vraag 39	10
7. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 5	11
1.3 Geld en maatschappij	12
8. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 13	12
9. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 15	13
10. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 8	14
11. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 19	15
12. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 11	16
13. Economie VMBO KB 2014, tijdvak 1, vraag 23	17
14. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 7	18
15. Economie VMBO KB 2016, tijdvak 2, vraag 35	19
2. Arbeid en productie	20
2.1 Productiekosten en prijzen	20
16. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 9	20
17. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 7	21
18. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 21	22
19. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 1, vraag 21	23
20. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 6	24
21. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 28	25
22. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 29	26
23. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 4	27

24.	Economie VMBO KB 2014, tijdvak 1, vraag 28	28
25.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 12	29
2.2	Arbeid	30
26.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 10	30
27.	Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 32	31
28.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 10	32
29.	Economie VMBO KB 2017, tijdvak 1, vraag 31	33
30.	Economie VMBO KB 2014, tijdvak 2, vraag 33	34
31.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 26	35
32.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 6	36
33.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 35	37
34.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 27	38
35.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 29	39
36.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 17	40
37.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 27	41
38.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 28	42
39.	Economie VMBO KB 2016, tijdvak 2, vraag 18	43
40.	Economie VMBO KB 2015, tijdvak 2, vraag 9	44
41.	Economie VMBO KB 2015, tijdvak 2, vraag 11	45
3.	Internationale ontwikkelingen	46
3.1	Import en export	46
42.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 14	46
43.	Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 14	47
44.	Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 32	48
45.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 2	49
46.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 16	50
47.	Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 18	51
48.	Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 32	52
49.	Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 37	53
3.2	Europa	54
50.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 11	54
51.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 7	55

52.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 19	56
3.3	Ontwikkelingslanden	58
53.	Economie VMBO KB 2017, tijdvak 2, vraag 34	58
54.	Economie VMBO KB 2015, tijdvak 1, vraag 16	59
55.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 30	60
56.	Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 19	61
57.	Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 20	62
58.	Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 24	63
59.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 34	64
60.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 34	65
61.	Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 25	66
62.	Economie VMBO KB 2016, tijdvak 1, vraag 11	67
63.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 37	68
64.	Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 14	69
4.	Rekenen	70
4.1	Rekenen	70
65.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 17	70
66.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 16	71
67.	Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 27	72
68.	Economie VMBO KB 2021, tijdvak 1, vraag 22	73
69.	Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 27	74
70.	Economie VMBO KB 2017, tijdvak 2, vraag 6	75
71.	Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 9	76
72.	Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 30	77
73.	Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 31	78
74.	Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 21	79
75.	Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 13	80
76.	Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 15	81
77.	Economie VMBO KB 2017, tijdvak 1, vraag 22	82

1. Consumptie

1.1 Behoeften

1. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 13

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 13

Meer toeristen zorgen voor een stijging van de werkgelegenheid, bijvoorbeeld in de dienstensector. Ook de opa en oma van Julia maken gebruik van de dienstensector in Spanje.

Wat is een voorbeeld van een dienst?

- A de souvenirs die verkocht worden aan toeristen
- B het eten en drinken dat toeristen kopen in de supermarkt
- C het vervoer waar toeristen van gebruikmaken

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

2. Economie VMBO KB 2017, tijdvak 1, vraag 1

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 1 – vraag 1

Stefan heeft net zijn diploma vmbo gehaald. In augustus start hij in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Daarvoor heeft hij een nieuwe laptop nodig. Hij overlegt met zijn opa over deze aankoop. Stefan: "Mijn laptop is een noodzakelijk goed. Dat heb ik geleerd bij het vak economie." Zijn opa vindt van niet: "Onzin, een laptop behoort tot de luxe goederen." Geef één argument voor de mening van Stefan en één argument voor de mening van zijn opa.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

Voorbeeld van een juist argument van Stefan:

- Een laptop heeft hij nodig voor zijn studie (de studie is van belang om in de toekomst een inkomen te verdienen).

Voorbeeld van een juist argument van opa:

- Een laptop is niet noodzakelijk om in leven te blijven.

3. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 28

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 28

Annabel is verpleegkundige en gaat met de auto naar haar werk. Ze is niet blij nu de benzineprijzen flink zijn gestegen. Ze krijgt van haar werkgever geen hogere vergoeding voor de gemaakte reiskosten.

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3). Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Een auto is een ...(1)... (gebruiksgoed / verbruiksgoed). De noodzakelijke benzine voor de auto is een ...(2)... (schaars / zeldzaam) goed. Op weg naar haar werk maakt zij ...(3)... (geen / wel) gebruik van collectieve voorzieningen.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- (1) gebruiksgoed
- (2) schaars
- (3) wel

indien drie juist 2 punten

indien twee juist 1 punt

indien een of geen juist 0 punten

4. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 22

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 22

In 2021 bedroeg het nationaal inkomen van Marokko € 100,38 miljard. Het land had toen 35 miljoen inwoners. In Nederland was in datzelfde jaar het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking € 47.800.

Het inkomen per hoofd van de bevolking is in Nederland veel hoger dan in Marokko. Toch is het verschil in koopkracht tussen Nederland en Marokko kleiner dan je zou verwachten.

Wat kan hiervan de oorzaak zijn?

- A Het prijspeil in Marokko is hoger dan in Nederland.
- B Het prijspeil in Marokko is lager dan in Nederland.
- C Marokko heeft meer inwoners dan Nederland.
- D Marokko heeft minder inwoners dan Nederland.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- B

1.2 Consumentengedrag

5. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 18

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 18

Padel is een racketsport met elementen van tennis en squash. Padel wordt meestal met vier spelers gespeeld in een kooi. Net als bij squash mogen de wanden gebruikt worden door de spelers. Het aantal mensen dat padel speelt, is de laatste jaren enorm gestegen.

Begin 2020 waren er nog 470 padelbanen in Nederland, eind 2022 is dat aantal gestegen tot 1.457 banen.

Bij zo'n snelle stijging van het aantal padelbanen kun je spreken van een groei van de sport. Bij deze groei speelt sociale beïnvloeding een grote rol.

Leg uit dat sociale beïnvloeding een rol speelt bij deze groei.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- Mensen die al padel spelen zullen (met hun enthousiaste verhalen) vrienden en bekenden overhalen ook te gaan spelen.

6. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 1, vraag 39

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 39

In 2018 is de wereldmarktprijs van steenkool sterk gedaald.

In welk geval zal de wereldmarktprijs van steenkool zeker dalen?

- A De vraag naar steenkool neemt af, terwijl het aanbod van steenkool afneemt.
- B De vraag naar steenkool neemt af, terwijl het aanbod van steenkool toeneemt.
- C De vraag naar steenkool neemt toe, terwijl het aanbod van steenkool afneemt.
- D De vraag naar steenkool neemt toe, terwijl het aanbod van steenkool toeneemt.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

7. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 5

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 5

De vriendinnen zien een advertentie van Sunny, een reisorganisatie gespecialiseerd in zonnige bestemmingen.

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door het juiste woord te kiezen.

De advertentie van Sunny is ... (**commerciële / ideële**) reclame. Sunny heeft als doel om winst te maken.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Commerciële

1.3 Geld en maatschappij

8. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 13

Oefenvraag examen 2018 tijdvak 1 – vraag 13

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) publiceert al jarenlang gegevens over zakgeld aan jongeren. Enrico vergelijkt zijn zakgeld met het gemiddelde zakgeld van zijn leeftijdsgenoten.

Gebruik bovenstaande tekst.

Van welke functie van geld is sprake bij Enrico?

A van rekenmiddel

B van ruilmiddel

C van spaarmiddel

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

9. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 15

Oefenvraag examen 2018 tijdvak 1 – vraag 15

Tot welke geldsoort worden munten gerekend?

A tot chartaal geld

B tot direct geld

C tot giraal geld

D tot indirect geld

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

10. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 8

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 8

Welke inkomensvorm is een bijstandsuitkering?

- A inkomen uit arbeid
- B inkomen uit bezit
- C inkomen uit overdracht

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

11. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 19

Oefenvraag examen 2018 tijdvak 1 – vraag 19

Enrico zet zijn spaargeld op een spaarrekening.
Noem drie motieven om te sparen.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Sparen voor een doel
- Sparen uit voorzorg
- Sparen voor de rente

12. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 11

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 11

Yair kan kiezen uit een aantal kredieten: persoonlijke lening, doorlopende lening, huurkoop en koop op afbetaling.

Geef aan of onderstaande uitspraken juist of onjuist zijn.

Doe het zo: Neem de letters (a, b, c) over en schrijf daar achter: juist of onjuist.

- a Bij een persoonlijke lening is het leenbedrag vrij te besteden.
- b Bij een doorlopende lening hoef je niet af te lossen.
- c Bij koop op afbetaling hoef je geen rente te betalen.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- a juist
- b onjuist
- c onjuist

Indien drie juist 2 punten.

Indien twee juist 1 punt.

Indien een of geen juist 0 punten.

13. Economie VMBO KB 2014, tijdvak 1, vraag 23

Oefenvraag examen 2014 tijdvak 1 – vraag 23

Naast het consumentenvertrouwen is het voor de groei van de economie ook van belang dat de rente niet te veel stijgt.

Geef een argument waarom een hogere rente de economische groei weer zal kunnen afremmen.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist argument:

- Door een hogere rente zullen mensen minder snel gaan lenen of meer gaan sparen.
- Hierdoor wordt minder geïnvesteerd/gekocht. Dit zorgt voor minder economische groei.

14. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 7

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 7

Loes gebruikt haar auto alleen voor woon-werkverkeer van Laren (NH) naar Hilversum. Autorijden is duur en niet duurzaam. Daarom gaat zij uitzoeken hoeveel autorijden haar kost en welke duurzame alternatieven er zijn om op haar werk te komen.

Hieronder staan drie verschillende stellingen over autokosten.

Geef voor elke stelling aan of deze juist of onjuist is.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) en schrijf daarachter juist of onjuist.

- 1 De kosten van een autoverzekering zijn incidentele uitgaven.
- 2 De brandstofkosten zijn huishoudelijke uitgaven.
- 3 De kosten voor onderhoud en reparatie zijn vaste lasten.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- (1) onjuist
- (2) juist
- (3) onjuist

indien drie juist 2 punten

indien twee juist 1 punt

indien een of geen juist 0 punten

15. Economie VMBO KB 2016, tijdvak 2, vraag 35

Oefenvraag examen 2016 tijdvak 2 – vraag 35

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in.

Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Door ...(1)... (meer vraag naar / minder aanbod van) producten uit ontwikkelingslanden ontstaat er economische groei in ontwikkelingslanden. De vraag naar ...(2)... (werkgevers / werknemers) stijgt dan. Als er op korte termijn ...(3)... (te veel / te weinig) arbeiders beschikbaar zijn, worden kinderen ingeschakeld.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- (1) meer vraag naar.
- (2) werknemers.
- (3) te weinig.

2. Arbeid en productie

2.1 Productiekosten en prijzen

16. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 9

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 9

Waar is btw een voorbeeld van?

- A bedrijfskosten
- B belasting
- C brutowinst
- D omzet

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

17. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 7

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 7

Uit welke twee onderdelen bestaat de consumentenprijs?

- A verkoopprijs + brutowinstmarge
- B verkoopprijs + btw
- C inkoopprijs + brutowinst
- D inkoopprijs + btw

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

18. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 21

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 21

Informatiebron 5: financiële gegevens van Ultra-net in 2018

omzet	€ 1.348.000
huurkosten	€ 115.000
afschrijvingskosten	€ 125.000
rentekosten	€ 50.000
loonkosten	€ 725.000
nettowinst	€ 250.000

Gebruik informatiebron 5.

Klanten kunnen bij Ultra-net een jaarabonnement afsluiten om onbeperkt tv-series en films te kijken. Dit abonnement kost € 125 per jaar (exclusief btw).

Bereken de afzet van Ultra-net in 2018. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $$\frac{€1.348.00}{€125} = 10.784$$

19. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 1, vraag 21

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 21

Wat wordt verstaan onder een marktaandeel?

- A de afzet van een bedrijf als percentage van de totale afzet in een bedrijfstak
- B de afzet van een bedrijf als percentage van de totale omzet in een bedrijfstak
- C de winst van een bedrijf als percentage van de afzet van het bedrijf
- D de winst van een bedrijf als percentage van de omzet van het bedrijf

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

20. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 6

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 6

Camp produceert tenten. Elma loopt er stage en ze krijgt de opdracht om de ontvangen rekeningen te sorteren. Ze moet bij de rekeningen aangeven of de kosten wel of niet tot de bedrijfskosten behoren.

Geef bij de onderstaande kosten aan of deze wel of niet horen bij de bedrijfskosten.

	wel	niet
energiekosten	☐	☐
huisvestingskosten	☐	☐
verzekeringskosten	☐	☐

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Wel
- Wel
- Wel

21. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 28

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 28

Voor het berekenen van de nettowinst moet Erica de bedrijfskosten berekenen.

In welke regel staan uitsluitend juiste voorbeelden van bedrijfskosten?

A btw, huisvesting, verzekeringen

B btw, inkoopwaarde, personeelskosten

C energiekosten, inkoopwaarde, personeelskosten

D energiekosten, huisvesting, verzekeringen

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

22. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 29

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 29

Geef van de volgende kostensoorten aan of het vaste of variabele kosten zijn voor een autobezitter. Doe het zo: Noteer de letters (a, b en c). Schrijf achter de letters de juiste woorden op (vaste kosten of variabele kosten).

kostensoort	vaste kosten	variabele kosten
a wegenbelasting		
b brandstof		
c autoverzekering		

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- a vaste kosten
b variabele kosten
c vaste kosten

indien drie juist 1 punt

indien twee, een of geen juist 0 punten

23. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 4

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 4

Het gebruik van een benzineauto levert meer maatschappelijke kosten op dan een elektrische auto.

Welke van de omschrijvingen is een voorbeeld van maatschappelijke kosten?

- A de betaalde lonen van werknemers van de autofabriek
- B de kosten van de productierobots in de autofabriek
- C de luchtvervuiling van benzineauto's

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

24. Economie VMBO KB 2014, tijdvak 1, vraag 28

Oefenvraag examen 2014 tijdvak 1 – vraag 28

Ronald is een boer met 90 koeien. Een koe geeft per dag gemiddeld 30 liter melk. De inkomsten op de boerderij zijn afhankelijk van de melkprijs. Ronald kreeg in 2010 gemiddeld € 27,75 per 100 liter melk.

Bereken de omzet van Ronald in 2010 (365 dagen). Schrijf je berekening op.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- 273.476 euro.

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $90 \times 30 = 2.700$ liter per dag.
- 2.700×365 dagen per jaar = 985.500 liter per jaar.
- $985.500 \times € 27,75 / 100 = 273.476$ euro.

25. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 12

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 12

In het weekend is er in de Goudse winkel voor € 1.331 (inclusief 21% btw) aan kaarsen verkocht.

Bereken het bedrag aan btw bij deze verkopen. Typ ook je berekening in.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $€ 1.331 : 121 \times 21 = € 231$

2.2 Arbeid

26. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 10

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 10

De Kaarsenmakerij is een bedrijf met twee onderdelen: een productiebedrijf (de kaarsenfabriek) en een winkel in Gouda. Vanuit het productiebedrijf worden de kaarsen online verkocht aan andere bedrijven over de hele wereld.

In welke TWEE economische sectoren is De Kaarsenmakerij actief?

- primaire sector
- secundaire sector
- tertiaire sector
- quataire sector

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Secundaire sector
- Tertiaire sector

27. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 32

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 32

Uit een krant, april 2020:

Onrust bij staalproducent Tata Steel

Tata Steel in IJmuiden produceert jaarlijks meer dan zeven miljoen ton staal. Dat staal wordt gebruikt voor de productie van auto's, koelkasten, fornuizen, blikjes en vele andere producten. Door overproductie op de internationale staalmarkt dalen de prijzen van staal. Om te blijven bestaan zal Tata Steel moeten bezuinigen of anders gaan produceren. Daardoor dreigt ontslag voor vele werknemers.

Tata Steel is producent van staal.

Tot welke productiesector behoort Tata Steel?

- A tot de primaire sector
- B tot de secundaire sector
- C tot de tertiaire sector
- D tot de quataire sector

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

28. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 10

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 10

Camp produceert tenten. [...] Camp maakt de productie van de tenten kapitaalintensiever en daardoor verandert de arbeidsproductiviteit.

Zal de arbeidsproductiviteit dan dalen of stijgen? Kies 'dalen' of 'stijgen' en leg je antwoord uit.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Stijgen
- Als de productie kapitaalintensiever wordt, zijn er in verhouding minder arbeiders nodig, waardoor er per arbeider meer geproduceerd wordt.

Opmerking

Alleen het tweede deelscorepunt toekennen voor een uitleg die een logisch gevolg is van het eerste antwoord.

29. Economie VMBO KB 2017, tijdvak 1, vraag 31

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 1 – vraag 31

Nu Stijn gaat werken, is zijn inkomen niet veel hoger dan met een volledige Wajong-uitkering. Toch wil hij graag blijven werken.

Noem twee arbeidsmotieven, anders dan een financieel motief, voor Stijn om toch te werken.

Maximumscore 2 punten

Voorbeelden van juiste arbeidsmotieven:

- Vanwege sociale contacten
- Hij voelt zich nuttig voor de maatschappij.
- Hij doet werkervaring op.

30. Economie VMBO KB 2014, tijdvak 2, vraag 33

Oefenvraag examen 2014 tijdvak 2 – vraag 33

Leg uit hoe een betere arbeidsverdeling de arbeidsproductiviteit kan verhogen.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- Door de werkzaamheden binnen een bedrijf beter te verdelen en ouderen datgene te laten doen waar ze goed in zijn, kan de productie per tijdseenheid omhoog gaan.

31. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 26

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 26

In 2020 was er in Nederland een economische crisis. Dit had gevolgen voor de Nederlandse samenleving. Zo steeg de werkloosheid.

De werkloosheid was in 2020 hoger dan in de paar jaren daarvoor.

Maak van de zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Bij werkloosheid is er sprake van een ... (**overschot / tekort**) van arbeid op de arbeidsmarkt. Dit houdt in dat ... (**de vraag naar / het aanbod van**) arbeid groter is dan ... (**de vraag naar / het aanbod van**) arbeid.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Overschot
- Het aanbod van
- De vraag naar

32. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 6

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 6

Arbeid is een belangrijk immigratiemotief om naar Nederland te komen.

Wat is het effect van de komst van immigranten op de Nederlandse arbeidsmarkt?

A De vraag naar arbeid neemt af, want er zijn meer arbeidskrachten beschikbaar.

B De vraag naar arbeid neemt toe, want er zijn meer arbeidskrachten beschikbaar.

C Het aanbod van arbeid neemt af, want er zijn meer arbeidskrachten beschikbaar.

D Het aanbod van arbeid neemt toe, want er zijn meer arbeidskrachten beschikbaar.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

33. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 35

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 35

In de horeca is sprake van personeelstekort.

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2). Vul bij de nummers de juiste woorden in.

Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Van personeelstekort is sprake als het aanbod van arbeid ...(1)... (groter / kleiner) is dan de vraag naar arbeid. Er is dan sprake van een ...(2)... (krappe / ruime) arbeidsmarkt.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- (1) kleiner
- (2) krappe

indien twee juist 2 punten

indien een juist 1 punt

indien geen juist 0 punten

34. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 27

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 27

Een werknemer die zijn betaalde baan verliest, telt soms niet mee als officieel werkloze.

Noem een reden waarom iemand die zijn betaalde baan verliest, toch niet meetelt als officieel werkloze.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van een juiste reden:

- iemand die niet actief op zoek gaat naar werk
- iemand die niet direct beschikbaar is voor werk
- iemand die zich niet laat registreren als werkloze
- iemand die niet meer tot de beroepsbevolking behoort

Opmerking

Antwoorden als zwartwerken en illegaal werk zijn onjuist.

35. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 29

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 29

De Nederlandse bestedingen daalden in het eerste kwartaal van 2020 vanwege de crisis.

Hoe noemen we de werkloosheid die ontstaat door dalende bestedingen?

- A conjuncturele werkloosheid
- B frictiewerkloosheid
- C seizoenswerkloosheid
- D structurele werkloosheid

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

36. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 17

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 17

In de afgelopen jaren is het aantal varkensboeren in Nederland sterk afgenomen. Dit komt door de steeds strengere milieueisen waaraan deze boerderijen moeten voldoen. Ook varkensboer Jan Bauer wil stoppen met zijn bedrijf. [...]

De werkgelegenheid in Nederland neemt af doordat varkensboeren, zoals Bauer, stoppen met hun varkensboerderijen.

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2). Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Doordat varkensboeren stoppen met produceren ontstaat er ...(1)... (conjuncturele / structurele) werkloosheid. Tegelijkertijd is de vraag naar varkensvlees in Nederland gedaald, hierdoor ontstaat ...(2)... (conjuncturele / structurele) werkloosheid.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- (1) structurele
- (2) conjuncturele

indien twee juist 1 punt

indien een of geen juist 0 punten

37. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 27

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 27

Langdurig ziekteverzuim is ook voor de werknemer een probleem. Langdurige ziekte kan leiden tot ontslag en daardoor een daling van het inkomen.

Noem, behalve een lager inkomen, nog een ander nadeel van werkloosheid voor de werknemer.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van een juist nadeel

- het gemis van sociale contacten
- het zich niet nuttig voelen voor de maatschappij
- het missen van arbeidsethos/arbeidsritme

38. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 28

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 28

Soms worden werknemers ziek en arbeidsongeschikt door de arbeidsomstandigheden op het werk. Deze arbeidsongeschikte werknemers kunnen een sociale uitkering aanvragen.

Bij welke instantie kunnen deze arbeidsongeschikte werknemers een sociale uitkering krijgen?

- A CBS
- B CPB
- C Nibud
- D UWV

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

39. Economie VMBO KB 2016, tijdvak 2, vraag 18

Oefenvraag examen 2016 tijdvak 2 – vraag 18

Als zzp'ers al meerdere jaren geen opdrachten meer kunnen vinden, melden zij zich uiteindelijk aan bij het UWV en worden officieel geregistreerd als werkloos.

Geef een financiële reden waarom deze zzp'ers zich aanmelden bij het UWV.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van een juiste reden:

Registratie bij het UWV:

- Kan leiden tot een baan (en inkomen).
- Is een voorwaarde voor een eventuele werkloosheidsuitkering.

40. Economie VMBO KB 2015, tijdvak 2, vraag 9

Oefenvraag examen 2015 tijdvak 2 – vraag 9

In Nederland is het aantal werkenden groter dan het aantal fulltimebanen, dat wil zeggen banen met een volledige werkweek.

Geef een verklaring voor het feit dat in Nederland het aantal werkenden groter is dan het aantal mensen met een fulltimebaan.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste verklaring:

- In Nederland wordt door veel mensen in deeltijd gewerkt.

41. Economie VMBO KB 2015, tijdvak 2, vraag 11

Oefenvraag examen 2015 tijdvak 2 – vraag 11

In de jaren tachtig van de vorige eeuw werden veel werkweken in Nederland verkort van 40 uur naar 38 uur en zelfs 36 uur om op deze manier de werkloosheid terug te dringen.

Leg uit hoe door het verkorten van de werkweek de werkloosheid kon afnemen.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- Als een werknemer minder uren werkt per week en dezelfde productie gehaald moet worden, zullen er meer werknemers in dienst moeten komen (waardoor de werkloosheid kan dalen).

3. Internationale ontwikkelingen

3.1 Import en export

42. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 14

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 14

Nederland heeft een open economie en exporteert veel goederen en diensten.

Wat verstaan we onder een open economie?

- A Het nationaal inkomen in Nederland bestaat vooral uit de opbrengsten van de productie van goederen die in Nederland zijn geproduceerd.
- B Het nationaal inkomen in Nederland bestaat vooral uit de opbrengsten van diensten die in Nederland zijn verricht.
- C Nederland importeert en exporteert in verhouding tot het nationaal inkomen veel goederen en diensten van en naar het buitenland.
- D Nederland is zelfvoorzienend.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

43. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 14

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 14

Het Nederlandse gezin Bosch is op vakantie in de VS.

Is er sprake van import of export door Nederland?

A Er is sprake van export, omdat er goederen en diensten worden gekocht in de VS.

B Er is sprake van export, omdat er goederen en diensten worden gekocht in Nederland.

C Er is sprake van import, omdat er goederen en diensten worden gekocht in de VS.

D Er is sprake van import, omdat er goederen en diensten worden gekocht in Nederland.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

44. Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 32

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 32

Uit de krant:

Nederland is een grote exporteur van landbouwproducten. In 2016 bedroeg de waarde van de Nederlandse export van landbouwproducten € 84,96 miljard, een record.

In 2016 bedroeg het Nederlandse nationaal inkomen € 708 miljard.

Bereken de Nederlandse exportquote van landbouwproducten. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $$\frac{€ 84,96 \text{ mld}}{€ 708 \text{ mld}} \times 100\% = 12\%$$

45. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 2

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 2

Peru is een ontwikkelingsland in Zuid-Amerika. [...]

De laatste jaren is de wisselkoers van de Peruaanse munt sterk gedaald ten opzichte van de Amerikaanse dollar.

De buitenlandse handel van Peru neemt toe, doordat ...

A de export van Peru duurder wordt.

B de export van Peru goedkoper wordt.

C de import van Peru duurder wordt.

D de import van Peru goedkoper wordt.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

46. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 16

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 16

Nederland exporteert vooral veel snijbloemen naar het Verenigd Koninkrijk (VK). De hoeveelheid geëxporteerde snijbloemen naar het VK is afhankelijk van de wisselkoers van de euro uitgedrukt in Engelse ponden. In de eerste maanden van 2020 steeg de wisselkoers van de euro.

Welk gevolg heeft de wisselkoersstijging van de euro, ten opzichte van het Engelse pond, voor de export van Nederlandse snijbloemen?

- A De euro wordt duurder, dus de export van snijbloemen neemt af.
- B De euro wordt duurder, dus de export van snijbloemen neemt toe.
- C De euro wordt goedkoper, dus de export van snijbloemen neemt af.
- D De euro wordt goedkoper, dus de export van snijbloemen neemt toe.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

47. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 18

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 18

Veranderingen op de betalingsbalans van EMU-landen hebben gevolgen voor de wisselkoers van de euro.

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2). Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Als EMU-landen meer importeren uit de VS stijgt ...(1)... (de vraag naar / het aanbod van) dollars, waardoor de koers van de euro, ten opzichte van de dollar, daalt. De import van EMU-landen vanuit de VS wordt dan ...(2)... (duurder / goedkoper).

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- (1) de vraag naar
(2) duurder

Indien twee juist 1 punt.

Indien een of geen juist 0 punten.

48. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 32

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 32

In de Verenigde Staten (VS) is in 1963 de 'Chicken Tax' ingevoerd. Dat is een invoertarief van 25% op, onder andere, buitenlandse pick-uptrucks die in de VS worden ingevoerd.

Een invoertarief is een protectionistische maatregel.
Noem een andere protectionistische maatregel.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van een juiste maatregel:

- Contingentering (quota instellen)
- Exportsubsidies
- Invoerverbod

49. Economie VMBO KB 2018, tijdvak 1, vraag 37

Oefenvraag examen 2018 tijdvak 1 – vraag 37

Na de voorgenomen uittreding uit de Europese Unie (Brexit), wil de regering van het Verenigd Koninkrijk maatregelen nemen om de import te beperken. Noem twee maatregelen die de regering van het Verenigd Koninkrijk kan treffen om de import te beperken.

Maximumscore 2 punten

Voorbeelden van juiste maatregelen (twee noemen):

- Invoerquota voor buitenlandse producten instellen;
- Invoerrechten op buitenlandse producten instellen;
- Volledig invoerverbod instellen.

3.2 Europa

50. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 11

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 11

De energieprijzen stijgen, waardoor de energierekening hoger wordt. De opa en oma van Julia ontvluchten daarom de winterkou en gaan overwinteren in een warm land.

Spanje is een favoriet land voor de Nederlandse energietoerist. Spanje is lid van de Europese Unie (EU) en dat maakt het reizen naar Spanje makkelijk.

Door welke afspraak binnen de EU is het reizen naar Spanje makkelijk voor Nederlandse energietoeristen?

- A gemeenschappelijke exportheffingen
- B gemeenschappelijke importheffingen
- C vrij verkeer van goederen
- D vrij verkeer van personen

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

51. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 7

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 7

Immigranten, zoals Duitsers en Polen, blijven korter in Nederland dan immigranten uit andere landen. Duitsers en Polen kunnen relatief makkelijk in Nederland studeren of werken, want in de EU is sprake van een vrij verkeer van ...

- A diensten.
- B goederen.
- C kapitaal.
- D personen.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

52. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 19

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 19

Bollenboer Mulder kan een milieusubsidie aanvragen bij de Nederlandse overheid om de extra kosten van het milieuvriendelijk produceren te dekken. Bollenboeren uit België en Frankrijk die geen overheidssubsidie ontvangen, vinden dit concurrentievervalsing en gaan protesteren bij de Europese Unie (EU) in Brussel.

Maak van de zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Door de milieusubsidie kunnen de Nederlandse bollenboeren de kostprijs ... (**verhogen / verlagen**). Zij kunnen hun bloembollen dan tegen een ... (**lagere / hogere**) prijs aanbieden dan buitenlandse bollenboeren die ... (**met / zonder**) subsidie produceren.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Verlagen
- Lagere
- Zonder

3.3 Ontwikkelingslanden

53. Economie VMBO KB 2017, tijdvak 2, vraag 34

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 2 – vraag 34

In Amsterdam is de schoonmaakster steeds vaker een vrouw afkomstig uit arme streken van Zuid-Amerika. Ver van huis verdienen deze moeders met schoonmaken een inkomen voor hun gezin.

Waarvan is deze arbeidsemigratie een gevolg?

- A van welvaartsverschillen tussen arme landen
- B van welvaartsverschillen tussen rijke en arme landen
- C van welvaartsverschillen tussen rijke landen

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

54. Economie VMBO KB 2015, tijdvak 1, vraag 16

Oefenvraag examen 2015 tijdvak 1 – vraag 16

Koffie is een belangrijk exportproduct van Guatemala. De lage exportprijzen voor koffie hebben gevolgen voor de ruilvoet van Guatemala.

Stel dat de exportprijs van koffie uit Guatemala daalt en de importprijzen voor Guatemala niet veranderen. Wat zal er dan gebeuren met de ruilvoet van Guatemala?

A De ruilvoet van Guatemala zal gelijk blijven.

B De ruilvoet van Guatemala zal verbeteren.

C De ruilvoet van Guatemala zal verslechteren.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

55. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 30

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 30

Burundi is een van de armste landen van de wereld. Er leven veel mensen in dorpen zonder stroom en schoon water. Burundi is een ontwikkelingsland.

Geef drie andere kenmerken van een ontwikkelingsland.

Maximumscore 2 punten

Voorbeelden van juiste kenmerken:

- laag inkomen per hoofd van de bevolking
- grote werkloosheid
- ondervoeding
- snelle bevolkingsgroei
- hoog percentage analfabetisme
- beperkte technische ontwikkeling
- eenzijdige economische structuur
- ongelijke inkomensverdeling

56. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 19

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 19

Voor een praktische opdracht gaan Sanne en Kofi onderzoek doen naar de economische situatie van het ontwikkelingsland Zambia. Kofi komt oorspronkelijk uit Zambia en is benieuwd naar de economische situatie van zijn geboorteland.

Monocultuur en hoge schulden zijn kenmerken van een ontwikkelingsland, zo ook in Zambia.
Noem nog twee andere kenmerken van een ontwikkelingsland.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van juiste kenmerken:

- slechte gezondheidszorg
- een hoog percentage analfabeten
- hoge werkloosheid
- hoog percentage agrariërs
- veel kinderen per gezin
- hoge bevolkingsgroei
- ondervoeding
- gebrekkige hygiëne
- kinderarbeid
- hoog sterftecijfer
- kleine middenstand
- geringe middenklasse
- laag energieverbruik
- ontbrekende tot beperkte vrouwenemancipatie

indien twee juist 1 punt

indien een of geen juist 0 punten

57. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 20

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 20

Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2). Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Eén van de kenmerken van economische onderontwikkeling is een laag inkomen per hoofd van de bevolking. Als we kijken naar de inkomensverdeling, dan zien we dat de inkomens in ontwikkelingslanden erg ...(1)... (**gelijk / ongelijk**) zijn verdeeld over de inwoners van het land. Daarnaast is er vaak sprake van een ...(2)... (**hoge / lage**) bevolkingsgroei.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- (1) ongelijk
- (2) hoge

58. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 24

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 24

Het starten van bedrijven in ontwikkelingslanden is een vorm van ontwikkelingssamenwerking. Rijke landen kunnen ook op een andere manier een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van ontwikkelingslanden, bijvoorbeeld door het opheffen van de invoerrechten.

Leg uit dat het opheffen van de invoerrechten gunstig kan zijn voor de export van ontwikkelingslanden.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- Doordat de invoerrechten worden opgeheven, worden de goederen uit ontwikkelingslanden goedkoper (en verbetert de internationale concurrentiepositie van ontwikkelingslanden).

59. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 34

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 34

Wat is een voorbeeld van noodhulp?

- A het opzetten van een spaar- en leenbank
- B het organiseren van regelmatig vervoer naar de hoofdstad
- C het uitdelen van voedsel en tenten
- D het verbeteren van werkgelegenheid

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

60. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 34

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 34

In 2015 werd Nepal getroffen door een hevige aardbeving. Een groot deel van de infrastructuur van het land werd verwoest.

Maak van de zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Nederland bood direct tenten en medicijnen aan als hulp voor Nepal. Deze Nederlandse hulp noemen we ... (**noodhulp / structurele hulp**).

Als een land rechtstreeks hulp biedt aan een ander land, noemen we dit ... (**bilaterale / politieke**) hulp.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Noodhulp
- Bilaterale

61. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 2, vraag 25

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 25

Ontwikkelingshulp aan arme landen is voor rijke landen meer dan alleen maar geld geven. Rijke landen kunnen op langere termijn zelf weer profijt hebben van de ontwikkelingshulp die ze hebben gegeven.

Leg uit dat rijke landen op langere termijn ook profijt kunnen hebben van de ontwikkelingshulp die ze hebben gegeven.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- Als het inkomen van de inwoners van ontwikkelingslanden stijgt, kunnen zij op langere termijn ook producten uit de rijkere landen kopen. De productie en afzet van de rijke landen stijgen dan.

62. Economie VMBO KB 2016, tijdvak 1, vraag 11

Oefenvraag examen 2016 tijdvak 1 – vraag 11

De Nederlandse overheid kan samen met de andere Europese landen, ook op een andere manier dan met financiële steun, ontwikkelingslanden helpen. Dit kan bijvoorbeeld door contingenteringen voor bepaalde producten af te schaffen.

Leg uit dat afschaffen van contingenteringen gunstig kan zijn voor ontwikkelingslanden.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste uitleg:

- De contingentering afschaffen betekent dat ontwikkelingslanden meer goederen kunnen verkopen aan Nederland en andere Europese landen, waardoor deze ontwikkelingslanden meer geld kunnen verdienen.

63. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 2, vraag 37

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 2 – vraag 37

Yashna vindt het nationaal inkomen geen goede maatstaf voor de welvaart in Nepal. Bij de berekening wordt bijvoorbeeld geen rekening gehouden met zelfvoorziening. Veel Nepalezen zijn zelfvoorzienend. "Ik kan niet zelfvoorzienend zijn, want ik ben wekenlang onderweg op de berg."

Geef een argument, anders dan zelfvoorziening, waarom de berekening van het nationaal inkomen geen goede maatstaf is voor de welvaart in Nepal.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist argument:

- Berekening van het nationaal inkomen houdt geen rekening met:
 - het zwart/grijs werken
 - de ongelijke inkomensverdeling
 - de onbetaalde productie/vrijwilligerswerk
 - de (lokale) prijsverschillen
 - het prijspeil

64. Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 14

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 14

Noem een reden waarom het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking geen goede maatstaf is voor de welvaart van de inwoners van een land.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van een juiste reden:

- Niet alle economische activiteiten van mensen worden meegeteld in de bepaling van de hoogte van het nationaal inkomen van een land.
- De verdeling van het nationaal inkomen is onbekend.
- Het prijspeil in een land is onbekend.
- Veel economische activiteiten in een ontwikkelingsland vinden plaats in het grijze of zwarte circuit.

4. Rekenen

4.1 Rekenen

65. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 17

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 17

Padel is een racketsport met elementen van tennis en squash. Padel wordt meestal met vier spelers gespeeld in een kooi. Net als bij squash mogen de wanden gebruikt worden door de spelers. Het aantal mensen dat padel speelt, is de laatste jaren enorm gestegen.

Begin 2020 waren er nog 470 padelbanen in Nederland, eind 2022 is dat aantal gestegen tot 1.457 banen. Bereken met hoeveel procent het aantal padelbanen is gestegen tussen het begin van 2020 en het eind van 2022. Geef ook je berekening.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $(1.457 - 470) : 470 \times 100\% = 210\%$

66. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 16

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 16

Informatiebron 5: overzicht aantal varkens en varkensboerderijen

jaren	totaal aantal varkens (× 1.000.000)	totaal aantal varkensboerderijen
2010	12,25	7.000
2015	12,6	5.000
2020	12,24	3.400

Gebruik informatiebron 5.

In 2010 hadden varkensboeren gemiddeld 1.750 varkens per boerderij.

Bereken de procentuele stijging van het gemiddeld aantal varkens per boerderij in 2020, ten opzichte van 2010. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juiste berekening:

- 2020: $\frac{12.240.000}{3.400} = 3.600$ varkens per boerderij
- $\frac{3.600 - 1.750}{1.750} \times 100\% = 106\%$

Opmerking

Een andere manier van afronden niet fout rekenen.

67. Economie VMBO KB 2022, tijdvak 1, vraag 27

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 27

Nederland telt 7,9 miljoen huishoudens in 2019. Daarvan hebben er 2,3 miljoen te maken met structurele betalingsachterstanden.

Bereken het procentuele aantal huishoudens met structurele betalingsachterstanden in Nederland.
Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $$\frac{2,3 \text{ miljoen}}{7,9 \text{ miljoen}} \times 100\% = 29,1\%$$

Opmerking

Afrondingsverschillen niet fout rekenen.

68. Economie VMBO KB 2021, tijdvak 1, vraag 22

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 22

Jarenlang heeft Heineken in Mexico geprobeerd om, naast de spotgoedkope Mexicaanse biertjes, een luxe bier te introduceren, het flesje Heineken. In 2018 is voor € 6 miljard aan bier verkocht in Mexico. Slechts 5% van dat bedrag besteden Mexicanen aan luxe bieren, zoals Heineken.

Bereken hoeveel euro in 2018 in Mexico wordt besteed aan luxe bieren. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $$\frac{€ 6 \text{ miljard}}{100} \times 5 = € 300 \text{ miljoen.}$$

69. Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 27

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 27

Economiedocente Tromp bespreekt een krantenartikel in 4 vmbo. Volgens het artikel is het gemiddelde inkomen in Nederland in 2015 gestegen, terwijl ook het aantal huishoudens die leven onder de armoedegrens is toegenomen. Het artikel meldt verder dat in 2015 huishoudens met het hoogste inkomen per jaar gemiddeld € 52.000 uitgeven en de huishoudens met de laagste inkomens gemiddeld € 20.000.

Bereken hoeveel procent er meer wordt uitgegeven door de huishoudens in de hoogste inkomensgroep ten opzichte van de huishoudens in de laagste inkomensgroep. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$\bullet \quad \frac{\text{€ } 52.000 - \text{€ } 20.000}{\text{€ } 20.000} \times 100\% = 160\%.$$

70. Economie VMBO KB 2017, tijdvak 2, vraag 6

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 2 – vraag 6

De totale omzet van de supermarkten was in de tweede week van het WK voetbal € 54.000.000.
Een stijging van 2,4% vergeleken met dezelfde week in 2013.

Bereken de totale omzet van de supermarkten in dezelfde week in 2013. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$\bullet \quad \frac{€ 54.000.000}{102,4} \times 100 = € 52.734.375.$$

71. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 9

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 9

Hoe worden de afschrijvingen berekend?

- A $(\text{aanschafwaarde} - \text{levensduur}) / \text{restwaarde}$
- B $(\text{aanschafwaarde} - \text{restwaarde}) / \text{levensduur}$
- C $\text{levensduur} / (\text{aanschafwaarde} - \text{restwaarde})$
- D $\text{restwaarde} / (\text{aanschafwaarde} - \text{levensduur})$

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

72. Economie VMBO KB 2023, tijdvak 1, vraag 30

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 30

Wat bepaalt, behalve de aanschafwaarde, de hoogte van de jaarlijkse afschrijvingen van een auto?

- A de restwaarde, de gebruiksduur en de verzekering
- B de restwaarde en de gebruiksduur
- C de restwaarde, de onderhoudskosten en het aantal kilometers

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

73. Economie VMBO KB digitaal 2025, tijdvak 1, vraag 31

Oefenvraag digitaal examen 2025 tijdvak 1 – vraag 31

Het vergelijken van welvaart tussen landen kan met behulp van het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking. In Burundi wonen 13 miljoen mensen en het nationaal inkomen bedraagt 3,25 miljard euro. Bereken het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking in Burundi. Typ ook je berekening in.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $\text{€ } 3.250.000.000 : 13.000.000 = \text{€ } 250$

74. Economie VMBO KB 2024, tijdvak 1, vraag 21

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 21

Marokko is een land in het noordwesten van Afrika. Het land heeft een bovengemiddelde economische groei en is daarmee inmiddels de zesde economie van Afrika.

In 2021 bedroeg het nationaal inkomen van Marokko € 100,38 miljard. Het land had toen 35 miljoen inwoners. In Nederland was in datzelfde jaar het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking € 47.800.

Bereken het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking van Marokko in 2021. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $$\frac{€100,38 \text{ miljard}}{35 \text{ miljoen}} = €2.868$$

75. Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 13

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 13

In welke regel staat de juiste berekening van het inkomen per hoofd van de bevolking?

- A $\text{het aantal inwoners} \times \text{totaal inkomen}$
- B $\frac{\text{het aantal inwoners}}{\text{totaal inkomen}}$
- C $\frac{\text{het totaal inkomen}}{\text{aantal inwoners}}$
- D $\text{het gemiddeld inkomen} \times \text{aantal inwoners}$

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

76. Economie VMBO KB 2019, tijdvak 1, vraag 15

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 15

De armste 10 miljoen mensen in Ethiopië ontvangen 5% van het nationaal inkomen. Het nationaal inkomen bedraagt per jaar \$ 175 miljard in dit land.

Bereken het **gemiddelde** inkomen per jaar dat de armste 10 miljoen mensen in Ethiopië ontvangen. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $\$ 175.000.000.000 \times 0,05 = \$ 8.750.000.000.$
- $\frac{\$ 8.750.000.000}{10.000.000} = \$ 875.$

77. Economie VMBO KB 2017, tijdvak 1, vraag 22

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 1 – vraag 22

Ontwikkelingslanden hebben een aantal kenmerken, zoals een laag inkomen per hoofd van de bevolking.

Brazilië	
nationaal inkomen	\$ 2.353.000.000.000
aantal inwoners	204.260.000

Bereken het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking in Brazilië. Schrijf je berekening op.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van juiste berekening:

- $$\frac{\$ 2.353.000.000.000}{204.260.000} = \$ 11.519,63.$$

